

Huis dat een levend lichaam wordt

Voorganger: Ds. Heleen Weimar

Lezingen:

1^e schriftlezing: Johannes 10, 22-28

2^e schriftlezing: Openbaring 3, 7-13

Gemeente van Jezus Christus,

De kunstenaar Dominica Steengracht kreeg op 57-jarige leeftijd te horen dat ze zou gaan sterven. Ze pakte haar Engelse bijbel en herlas het boek Job, zijn verontwaardigde vragen aan God en ook de vragen die God vervolgens aan Job stelt. 'Toen, vanuit een storm, sprak de Heer tot Job: 'Wie ben jij, om mijn wijsheid te bevragen met je onwetende, lege woorden? Was jij erbij toen ik de wereld schiep? Vertel me erover, als je zoveel weet. Wie stelde haar grenzen vast? Wie strekte het meetlint over haar uit? Waarop werden de zuilen neergelaten, waar de wereld op rust?'

In haar ziekenhuisbed schilderde ze de 47 vragen van God. Ze deed dat in een nacht, een dag en een nacht. Verplegers en artsen konden haar niet stoppen: ze moest iets belangrijks doen, iets duidelijk maken voor zichzelf en - misschien - voor anderen. Ze stierf kort daarop.

Van de 47 gouaches die ze in razende vaart schilderde, zien wij er één, afgedrukt op de voorkant van de liturgie. 'What upholds the pillars that support the earth?' Waarop rusten de pilaren die de aarde ondersteunen? (Job 38,6)

Van de overledenen die wij vandaag gedenken, zijn er die in hun leven ware steunpilaren zijn geweest. Steunpilaren van de maatschappij, of van de kerk, steunpilaren in het onderwijs, in hun familie of het vrijwilligerswerk. In de uitvaartdiensten en de *in memoriam*'s is dit allemaal dankbaar benoemd. Maar geldt het ook niet voor de minder prominenten onder hen, dat ook zij steunpilaren zijn geweest, dat zij hebben meegedragen, dat zij hebben bijgedragen? Een beweging wordt toch gedragen door al haar leden? Juist in zwakheid kunnen mensen sterk zijn in het steunen van anderen, zelfs tot op hun sterfbed. Beide mannen met een verstandelijke beperking, die we zullen gedenken, hadden hun eigen unieke bijdrage in de verbanden waar ze deel van uitmaakten. En de kleine meisjes die we vandaag gedenken - ze zijn gedragen door hun moeders. Maar op hun beurt hebben deze kinderen hun ouders ook gedragen, door het verdriet heen, en getroost, door de liefde en de vertedering die ze bij hen opriepen.

In de brief aan de engel van de gemeente van Filadelfia lazen we, dat de overleden gemeenteleden hun dragende functie, hun draagkracht blijven behouden,

ook al zijn ze gestorven. Ze zullen staan als zuilen in de tempel van God, in de stad van God, het nieuwe Jeruzalem, dat uit de hemel neer zal dalen.

Geldt dit dan ook voor degenen die wij vandaag gedenken, de groten en de kleinen, de sterken en de zwakken, de slimmen en de eenvoudigen, dat zij het huis van God, dat uit de hemel neer zal dalen, mee zullen helpen dragen? Is dat een beeld waar wij iets in kunnen zien en waar we verder mee kunnen?

Dat de brief voor de gemeente van Filadelfia gericht is aan een engel, de engel van de gemeente, heeft te maken met gedachten over engelen, die in de tijd van Johannes de ziener leefden en die we ook in de Evangelieën tegenkomen. Volgens die voorstelling heeft ieder mens een engel die voor hem opkomt, hem beschermt en zijn boodschapper is van en bij God (Mt. 18, 10; Hand. 12, 15; Tobias 5, 21). En wanneer iemand is gestorven, begeleidt de engel samen met andere engelen diegene naar het paradijs. *In paradisum deducant te angeli*. Volgens die voorstelling heeft ook iedere gemeente van Christus een engel. Ook wij dus, hier in de Regenboogkerk, zouden een engel hebben. Een engel die voor ons opkomt, die ons beschermt en onze boodschapper is van en bij God.

Aan de engel van de gemeente in Filadelfia moet Johannes woorden van Jezus overbrengen. Johannes moet laten weten dat de leden van de gemeente door Jezus gekend zijn, geheel en al. Het gaat vooral over trouw, dat zij Jezus trouw zijn gebleven en dat Jezus ook hen trouw zal zijn. En dan klinkt de belofte 'Wie overwint maak ik tot een zuil in de tempel van mijn God.'

De lezers van Johannes' Openbaring zullen waarschijnlijk meteen gedacht hebben aan de tempel in Jeruzalem, de tempel die in de tijd dat Johannes schreef al jaren was verwoest. Maar de herinnering eraan was nog levend; aan de zuilengang aan de oostzijde, die de zuilengang van Salomo werd genoemd; een overdekte gang, waar je 's zomers beschut was tegen de felle zon en 's winters tegen de koude oostenwind. De herinnering aan die zuilengang zal ook levend zijn gebleven, omdat Jezus er onderwijs gaf - we lazen hoe hij er sprak over eeuwig leven - maar ook twistgesprekken voerde met de religieuze leiders van zijn volk. Ook de apostelen waren er na Jezus' dood en opstanding te vinden. Tussen de pilaren van die overdekte gang verzamelden zij zich en vonden

er door hun handen tekenen en wonderen plaats (Handelingen 5,12).

Er zal opnieuw zo'n zuilengang worden gebouwd, lezen we in de brief aan de gemeente van Filadelfia, een nieuwe gang van ontmoeting en beschutting en nabijheid van God, in het hemelse Jeruzalem dat uit de hemel neer zal dalen. En wie overwint, mag daar een steunpilaar van zijn.

Maar wat moet er dan eerst overwonnen worden? Is deze belofte, om blijvend een steunpilaar te mogen zijn, er alleen voor helden, voor de groten onder ons, die gestreden hebben tegen geweldige vijanden en grote gevaren en van wie de daden van diepgaande en langdurige invloed zullen zijn? Nee, ik denk niet dat het hier gaat om een bekrachtiging van heldendom of staaltjes van indrukwekkende inzet of toewijding. Want het is niet zozeer een behaalde overwinning, maar een geschonken overwinning.

In de brieven in het boek Openbaring, aan de gemeente van Filadelfia en aan andere gemeenten, gaat het om een overwinning zoals in de lofzang van Maria, of van Hanna - liederen over een omgekeerde wereld, waar God de zwakke en de arme overeind helpt en recht op doet staan (1 Samuel 2, 8). Waar God heersers van hun tronen stoot, maar wie gering is aanzien geeft (Lukas 1, 52).

Wie het niet gered heeft, wie door ziekte is geveld, door zwakte overmand, wie door de dood verslagen is, wordt door God recht op gezet om te blijven geven, zoals iemand dat al in zijn leven deed, om te blijven dragen, zoals dat al, bij leven werd gedaan, ten behoeve van velen, of alleen maar ten behoeve van een kleine kring,

een enkeling. Het wonen van God onder de mensen zal door hen allen worden gedragen en ondersteund.

Hoezeer dit alles beeldspraak is, geen feitelijkheid, geen logische redenatie, geen letterlijke voorstelling van zaken, zien we aan het eind van het boek Openbaring, in het beroemde hoofdstuk 21. Daar ziet Johannes het nieuwe Jeruzalem uit de hemel neerdalen en komt hij ogen en oren te kort wanneer hij daar, op visionaire wijze, rond dwaalt. Van alles ziet hij daar. Poorten als parels, muren van edelsteen, straten van goud. Maar, vreemd genoeg, een tempel ziet Johannes niet in de nieuwe stad. Geen tempel en geen zuilengang. En hij geeft daarvoor als verklaring: want God, de Heer, de Almachtige, is haar tempel en het Lam. De essentie van dit beeld, of liever gezegd het ontbreken van een beeld, ligt in de onmiddellijkheid van Gods aanwezigheid. Je hoeft geen deur meer door te gaan, er zijn geen offers of drempelgebeden meer nodig - God is alles in allen.

De betekenis van dit ontbreken van een tempel doet niets af aan de betekenis van het prachtige beeld van de zuilengang. Het beeld van de zuilengang behelst het troostende inzicht, dat het bijdragen van de gestorvenen aan ons mensen bestaan, de wijze waarop zijn steunpilaren zijn geweest - hele stevige of hele fragile, hele degelijke of hele kwetsbare steunpilaren - dat dit dragen niet verloren gaat, maar van betekenis blijft. Dat op hen, op hun support, hun bijdrage, het dak rust van Gods wonen onder de mensen, wanneer God zal zijn alles in allen.

Amen